

WYMAGANIA EDUKACYJNE –HISTORIA KLASY IV-VIII

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Cel. Chronologia historyczna

1. odróżnia przeszłość, teraźniejszość i przyszłość
2. posługuje się podstawowymi określeniami czasu historycznego: epoka, okres p.n.e., okres n.e., tysiąclecie, wiek, rok;
3. oblicza upływ czasu między wydarzeniami historycznymi;
4. umieszcza procesy, zjawiska i fakty historyczne w czasie oraz porządkuje je i ustala związki przyczynowe i skutkowe;
5. dostrzega zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłość w rozwoju kulturowym

II. Cel. Analiza i interpretacja historyczna.

1. krytycznie analizuje informacje uzyskane z różnych źródeł (w tym kartograficznych) próbując samodzielnie wyciągnąć z nich wnioski;
2. lokalizuje w przestrzeni procesy, zjawiska i fakty historyczne wykorzystując mapy i plany w różnych skalach;
3. rozróżnia w narracji historycznej warstwę informacyjną, wyjaśniającą i oceniającą;
4. rozumie i potrafi objaśnić związki przyczynowo-skutkowe analizowanych zjawisk i procesów historycznych
5. dostrzega potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności.

III. Cel. Tworzenie narracji historycznej.

1. konstruuje ciągi narracyjne, wykorzystując zdobyte informacje źródłowe;
2. posługuje się pojęciami historycznymi i potrafi wyjaśnić ich znaczenie;
3. przedstawia argumenty uzasadniające własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych;
4. tworzy krótkie i długie wypowiedzi: plan, notatkę, rozprawkę, prezentację.

KLASA IV

CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

1. wyjaśnia, na czym polega praca historyka
2. rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych
3. odróżnia historię od dziejów legendarnych
4. zbiera informacje na temat historii swojej rodziny, gromadzi pamiątki rodzinne i opowiada o nich
5. poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje
6. wiąże najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami
7. zna symbole narodowe (barwy, godło, hymn narodowy), najważniejsze święta narodowe i państwowe, potrafi wytłumaczyć ich znaczenie
8. wiąże najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami
9. wskazuje sposoby mierzenia czasu w historii i posługuje się pojęciami chronologicznymi
10. wskazuje sposoby mierzenia czasu w historii i posługuje się pojęciami chronologicznymi
11. rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych
12. zna legendy o początkach państwa polskiego
13. sytuuje w czasie i opowiada o księciu Mieszku i czeskiej Dobrawie
14. o chrzcie Polski
 - Piastowie. [...] Ród Piastów – legendy związane z rodem (treści dodatkowe)
 - chrzest Polski (treści dodatkowe)
15. sytuuje w czasie i opowiada o Bolesławie Chrobrym – pierwszym królu i zjeździe w Gnieźnie
16. misja św. Wojciecha (treści dodatkowe)
17. poprawnie posługuje się terminami: duchowieństwo, zakon chrześcijański, mnich, klasztor, reguła zakonna, skrytorium, pergamin
 - podaje przykłady zakonów chrześcijańskich
 - charakteryzuje wygląd mnichów
 - opisuje życie wewnątrz klasztoru
 - opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu

18. sytuuje w czasie i opowiada o ostatnim z Piastów – Kazimierzu Wielkim
19. sytuuje w czasie i opowiada o [...] krakowskich żakach
20. zamki (treści dodatkowe)
21. poprawnie posługuje się terminami: rycerz, zbroja, herb, zamek, paż, giermek, pasowanie, kopia, dziedziniec, fosa, baszta, most zwodzony
– wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem
22. sytuuje w czasie i opowiada o królowej Jadwidze, Władysławie Jagielle, [...] unii polsko-litewskiej:
23. sytuuje w czasie i opowiada o [...] Zawiszy Czarnym:
24. rycerze. Znaczenie, uzbrojenie, obyczaje (treści dodatkowe)
25. sytuuje w czasie i opowiada o Mikołaju Koperniku:
26. sytuuje w czasie i opowiada o Janie Zamojskim – wodzu i mężu stanu
27. Złoty wiek kultury polskiej [...] (treści dodatkowe)
28. sytuuje w czasie i opowiada o bohaterach wojen XVII wieku – przeorze Augustynie Kordeckim, hetmanie Stefanie Czarnieckim i królu Janie III Sobieskim
29. obiady czwartkowe króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Rozkwit kultury za ostatniego króla
30. sytuuje w czasie i opowiada o Tadeuszu Kościuszcze i kosynierach spod Raławic
31. zna [...] najważniejsze święta narodowe i państwowe, potrafi wytłumaczyć ich znaczenie
32. sytuuje w czasie i opowiada o Janie Henryku Dąbrowskim i Józefie Wybickim oraz polskim hymnie
33. zna symbole narodowe ([...] hymn narodowy):
34. sytuuje w czasie i opowiada o Romualdzie Traugutcie i powstańczym państwie
35. sytuuje w czasie i opowiada o laureatce Nagrody Nobla – Marii Skłodowskiej-Curie
36. sytuuje w czasie i opowiada o Józefie Piłsudskim i jego żołnierzach
37. Bitwa Warszawska. Ocalenie Polski przed najazdem bolszewickim (treści dodatkowe)
38. zna [...] najważniejsze święta narodowe i państwowe, potrafi wytłumaczyć ich znaczenie
39. sytuuje w czasie i opowiada o Eugeniuszu Kwiatkowskim i budowie Gdyni
40. sytuuje w czasie i opowiada o Zośce, Alku, Rudym i Szarych Szeregach
41. sytuuje w czasie i opowiada o żołnierzach niezłomnych – Witoldzie Pileckim i Danucie Siedzikównie- Ince

42. sytuuje w czasie i opowiada o papieżu Janie Pawle II

43. sytuuje w czasie i opowiada o „Solidarności” i jej bohaterach

KLASA V

CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

1. porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym i wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej
2. lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu - Mezopotamii
4. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
5. lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu ([...] Egiptu [...])
6. charakteryzuje strukturę społeczeństwa i system wierzeń w Egipcie:
 - I.4)- umiejscawia w czasie i zna różne systemy sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Egipcie:
7. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
8. lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu ([...] Izraela
9. charakteryzuje [...] religię starożytnego Izraela; wyjaśnia różnice między politeizmem a monoteizmem
10. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
11. lokalizuje w czasie i przestrzeni [...] cywilizacje nad wielkimi rzekami (Indie i Chiny)
12. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
13. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze

14. charakteryzuje strukturę społeczeństwa i system wierzeń w [...] Grecji
15. umiejscawia w czasie i zna różne systemy sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w [...] Atenach peryklejskich
16. lokalizuje w czasie i przestrzeni [...] cywilizacje starożytnej Grecji
17. charakteryzuje strukturę społeczeństwa i system wierzeń w [...] Grecji
18. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
19. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
20. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
21. lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje [...] starożytnej Grecji i Rzymu
22. umiejscawia w czasie i zna różne systemy sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w [...] Rzymie
23. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
24. lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje [...] starożytnej Grecji i Rzymu
25. umiejscawia w czasie i zna różne systemy sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w [...] Rzymie
26. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
27. lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje [...] starożytnej Grecji i Rzymu (1.2) – umiejscawia w czasie i zna różne systemy sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w [...] Rzymie
28. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
29. charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze
30. – charakteryzuje [...] system wierzeń w [...] Rzymie [...]; wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem
31. umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny oraz rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa

32. lokalizuje w czasie i przestrzeni cesarstwo bizantyjskie i rozpoznaje osiągnięcia kultury bizantyjskiej (prawo, architektura, sztuka)
33. umiejscawia w czasie i przestrzeni [...] rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa
34. umiejscawia w czasie i przestrzeni zasięg ekspansji arabskiej i wyjaśnia wpływ cywilizacji muzułmańskiej na Europę
35. umiejscawia w czasie i przestrzeni państwo Franków
36. umiejscawia w czasie i przestrzeni nowe państwa w Europie
37. wyjaśnia przyczyny i skutki rozłamu w Kościele w XI wieku oraz opisuje relacje pomiędzy władzą cesarską a papieską
38. charakteryzuje przyczyny i skutki krucjat
39. przedstawia instytucje systemu lennego, wyjaśnia pojęcie stanu i charakteryzuje podziały społeczne w średniowieczu
40. opisuje warunki życia średniowiecznego miasta i wsi
41. porównuje kulturę rycerską i kulturę miejską, opisuje charakterystyczne cechy wzoru rycerza średniowiecznego:
42. opisuje warunki życia średniowiecznego miasta:
43. porównuje kulturę rycerską i kulturę miejską;
44. wyjaśnia rolę Kościoła (w tym zakonów) w dziedzinie nauki, architektury, sztuki i życia codziennego
45. rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza, wskazuje różnice pomiędzy stylem romańskim a stylem gotyckim
46. wyjaśnia rolę Kościoła (w tym zakonów) w dziedzinie nauki, architektury, sztuki i życia codziennego
47. sytuuje w czasie i przestrzeni państwo pierwszych Piastów oraz przedstawia jego genezę
48. wyjaśnia okoliczności przyjęcia chrztu przez Piastów oraz następstwa kulturowe, społeczne i polityczne chrystianizacji Polski
49. opisuje społeczeństwo Polski pierwszych Piastów
50. charakteryzuje rozwój [...] monarchii Bolesława Chrobrego:
51. charakteryzuje rozwój kryzys monarchii [...] Mieszka II
52. charakteryzuje odbudowę i rozwój państwa Piastów za rządów Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego
53. przedstawia dokonania Bolesława Krzywoustego; opisuje konflikt z Cesarstwem Niemieckim
54. opisuje społeczeństwo Polski pierwszych Piastów

55. umieszcza w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbicia dzielnicowego
56. opisuje przyczyny oraz wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego
57. umieszcza w czasie najważniejsze wydarzenia związane z [...] najazdami tatarskimi w okresie rozbicia dzielnicowego
58. umieszcza w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbicia dzielnicowego
59. opisuje przyczyny oraz wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego
60. umieszcza w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi:
61. charakteryzuje proces zjednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV wieku, wskazując na rolę władców piastowskich (ze szczególnym uwzględnieniem roli Władysława Łokietka) oraz Kościoła
62. opisuje przemiany społeczne i gospodarcze, z uwzględnieniem ruchu osadniczego
63. opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV i XV wieku
64. analizuje dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej (system obronny, urbanizacja kraju, prawo, nauka) oraz w polityce zagranicznej
65. opisuje związki Polski z Węgrami w XIV i XV wieku
66. opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV i XV wieku
67. opisuje związki Polski z Węgrami w XIV i XV wieku
68. wyjaśnia przyczyny i ocenia następstwa unii Polski z Wielkim Księstwem Litewskim
69. porządkuje i umieszcza w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w XIV–XV wieku
70. opisuje związki Polski z Węgrami w XIV i XV wieku
71. charakteryzuje dokonania w dziedzinie polityki wewnętrznej i zagranicznej Jagiellonów w XV wieku
72. charakteryzuje rozwój monarchii stanowej i uprawnień stanu szlacheckiego (rozwój przywilejów szlacheckich do konstytucji nihil novi)

KLASA VI

CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

1. wyjaśnia przyczyny i ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz Nowego Świata
2. umieszcza w czasie i przestrzeni wyprawy Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana oraz sytuuje w przestrzeni posiadłości kolonialne Portugalii i Hiszpanii
3. ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz Nowego Świata
4. rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego;
5. charakteryzuje największe osiągnięcia Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Rafaela Santi, Erazma z Rotterdamu, Mikołaja Kopernika, Galileusza i Jana Gutenberga
5. wymienia przyczyny i następstwa reformacji, opisuje cele i charakteryzuje działalność Marcina Lutra i Jana Kalwina oraz przedstawia okoliczności powstania Kościoła anglikańskiego
6. wyjaśnia cele zwołania soboru trydenckiego i charakteryzuje reformę Kościoła katolickiego
7. umieszcza w czasie i opisuje najważniejsze wydarzenia w dziedzinie polityki wewnętrznej ostatnich Jagiellonów
8. charakteryzuje politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów, ze szczególnym uwzględnieniem powstania Prus Książęcych
9. przedstawia okoliczności zawarcia unii realnej pomiędzy Polską a Litwą (1569) i jej główne postanowienia
10. przedstawia największe osiągnięcia polskiego renesansu i reformacji, uwzględniając twórczość Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Andrzeja Frycza Modrzewskiego;
11. rozpoznaje obiekty sztuki renesansowej na ziemiach polskich
12. opisuje model polskiego życia gospodarczego w XVI wieku, uwzględniając działalność gospodarczą polskiej szlachty i rolę chłopów
13. charakteryzuje stosunki wyznaniowe i narodowościowe w Rzeczypospolitej;
14. wyjaśnia główne założenia konfederacji warszawskiej
15. umieszcza w czasie i opisuje najważniejsze wydarzenia w dziedzinie polityki wewnętrznej ostatnich Jagiellonów
16. wyjaśnia okoliczności uchwalenia artykułów henrykowskich i przedstawia zasady wolnej elekcji;
17. omawia przebieg i rezultaty pierwszych wolnych elekcji
18. opisuje panowanie Stefana Batorego, ze szczególnym uwzględnieniem jego polityki zewnętrznej
19. wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją

20. wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją
21. omawia przebieg i znaczenie potopu szwedzkiego
22. sytuuje w czasie, lokalizuje i omawia najważniejsze bitwy w XVII wieku
23. wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją
24. wyjaśnia przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana Chmielnickiego na Ukrainie
25. wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Turcją
26. dokonuje oceny następstw politycznych, społecznych i gospodarczych wojen w XVII wieku
27. rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie
28. charakteryzuje, na przykładzie Francji Ludwika XIV, ustrój monarchii Absolutnej
29. charakteryzuje oraz wymienia główne cechy monarchii parlamentarnej, wykorzystując informacje o ustroju Anglii
30. opisuje idee Oświecenia, podaje przykłady ich zastosowania w nauce, literaturze, architekturze i sztuce
31. charakteryzuje zasadę trójpodziału władzy Karola Monteskiusza i zasadę umowy społecznej Jakuba Rousseau
32. charakteryzuje reformy oświeceniowe wprowadzone w Prusach, Rosji i Austrii
33. omawia przyczyny i następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość
34. wymienia instytucje ustrojowe Stanów Zjednoczonych, wyjaśnia ich funkcjonowanie;
35. ocenia sposób, w jaki konstytucja amerykańska realizowała w praktyce zasadę trójpodziału władzy
36. przedstawia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych
37. omawia przyczyny i charakteryzuje przejawy kryzysu państwa w epoce saskiej
38. charakteryzuje projekty reform ustrojowych Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego
39. omawia zjawiska świadczące o postępie gospodarczym, rozwoju kultury i oświaty
40. ocenia pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej w czasach Saskich
41. podaje przykłady naprawy państwa za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, w tym osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej
42. charakteryzuje cele i konsekwencje konfederacji barskiej
43. sytuuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiórce

44. rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu z uwzględnieniem własnego regionu
45. sytuuje w czasie obrady Sejmu Wielkiego oraz uchwalenie Konstytucji 3 maja;
46. wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 Maja
47. wyjaśnia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i przedstawia jej następstwa
48. sytuuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiórce
49. przedstawia przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego
50. rozróżnia przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku Rzeczypospolitej
51. wyjaśnia główne przyczyny rewolucji i ocenia jej rezultaty
52. analizuje i objaśnia zasady zawarte w Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela
53. wyjaśnia główne przyczyny rewolucji i ocenia jej rezultaty
54. charakteryzuje zmiany polityczne w Europie w okresie napoleońskim i przemiany społeczno-gospodarcze
55. opisuje okoliczności utworzenia Legionów Polskich oraz omawia ich historię
56. opisuje powstanie Księstwa Warszawskiego, jego ustrój i terytorium
57. przedstawia stosunek Napoleona do sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec Napoleona
58. charakteryzuje zmiany polityczne w Europie w okresie napoleońskimi

KLASA VII

CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

1. omawia decyzje kongresu wiedeńskiego w odniesieniu do Europy, w tym do ziem polskich
2. charakteryzuje najważniejsze przejawy rewolucji przemysłowej (wynalazki i ich zastosowania, obszary uprzemysłowienia, zmiany struktur społecznych i warunków
3. wymienia wydarzenia związane z walką z porządkiem wiedeńskim, charakteryzuje przebieg Wiosny Ludów w Europie
4. wskazuje na mapie podział polityczny ziem polskich po kongresie wiedeńskim

5. omawia położenie Polaków w zaborach pruskim i austriackim, na obszarze ziem zabranych oraz w Rzeczypospolitej Krakowskiej
6. charakteryzuje okres konstytucyjny Królestwa Polskiego – ustrój, osiągnięcia w gospodarce, kulturze i edukacji
7. przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, charakter zmagania i następstwa powstania dla Polaków w różnych zaborach
8. charakteryzuje główne nurty oraz postacie Wielkiej Emigracji:
9. przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, charakter zmagania i następstwa powstania dla Polaków w różnych zaborach
10. charakteryzuje [...] ruch spiskowy w kraju
11. omawia przyczyny i skutki powstania krakowskiego:
12. omawia przyczyny i skutki [...] Wiosny Ludów na ziemiach polskich
13. charakteryzuje główne nurty oraz postacie Wielkiej Emigracji:
14. prezentuje przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych
15. opisuje sytuację polityczną w Europie w II połowie XIX wieku, w tym procesy zjednoczeniowe Włoch i Niemiec
16. wyjaśnia przyczyny, zasięg i następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX wieku
17. wymienia nowe idee polityczne i zjawiska kulturowe, w tym początki kultury masowej i przemiany obyczajowe
18. wymienia nowe idee polityczne i zjawiska kulturowe, w tym początki kultury masowej i przemiany obyczajowe
19. wymienia nowe idee polityczne i zjawiska kulturowe, w tym początki kultury masowej i przemiany obyczajowe
20. omawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny powstania, w tym „rewolucję moralną” 1861–1862
21. omawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny powstania, w tym „rewolucję moralną” 1861–1862
22. dokonuje charakterystyki działań powstańczych z uwzględnieniem, jeśli to możliwe, przebiegu powstania w swoim regionie
23. omawia uwłaszczenie chłopów w zaborze rosyjskim oraz porównuje z uwłaszczeniem w pozostałych zaborach
24. wylicza formy represji popowstaniowych
25. wyjaśnia cele i opisuje metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej – [...] germanizacja (Kulturkampf), autonomia galicyjska

26. opisuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców – trójlojalizm, praca organiczna, ruch spółdzielczy
27. opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków
28. opisuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców – trójlojalizm, praca organiczna, ruch spółdzielczy
29. opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków
30. omawia narodziny i pierwsze lata istnienia nowoczesnych ruchów politycznych (socjalizm, ruch ludowy, ruch narodowy)
31. wyjaśnia społeczne i narodowe aspekty rewolucji w latach 1905–1907
32. charakteryzuje spór orientacyjny w latach 1908– 1914
33. opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków
34. omawia najważniejsze konflikty pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX wieku
35. wymienia główne przyczyny wojny – polityczne i gospodarcze, pośrednie i bezpośrednie
36. wymienia główne przyczyny wojny – polityczne i gospodarcze, pośrednie i bezpośrednie
37. omawia specyfikę działań wojennych: wojna pozycyjna, manewrowa, działania powietrzne i morskie
38. charakteryzuje postęp techniczny w okresie I wojny światowej
39. ocenia polski wysiłek zbrojny i dyplomatyczny, wymienia prace państwowotwórcze podczas wojny
40. opisuje rewolucję i wojnę domową w Rosji
41. charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu i po wybuchu wojny
42. omawia umiędzynarodowienie sprawy polskiej: akt 5 listopada 1916 roku, rola USA i rewolucji rosyjskich, deklaracja z 3 czerwca 1918 roku
43. ocenia polski wysiłek zbrojny i dyplomatyczny, wymienia prace państwowotwórcze podczas wojny
44. charakteryzuje postanowienia konferencji paryskiej oraz traktatu w Locarno; ocenia funkcjonowanie Ligi Narodów i ład wersalski
45. charakteryzuje oblicza totalitaryzmu (włoskiego faszystów, niemieckiego narodowego socjalizmu [...]): ideologię i praktykę
46. charakteryzuje oblicza totalitaryzmu ([...] systemu sowieckiego): ideologię i praktykę
47. opisuje kulturowe i cywilizacyjne następstwa wojny

48. omawia japońską agresję na Dalekim Wschodzie
49. przedstawia ekspansję Włoch i wojnę domową w Hiszpanii
50. opisuje politykę hitlerowskich Niemiec – rozbijanie systemu wersalsko - lokarneńskiego: od remilitaryzacji Nadrenii do układu w Monachium
51. charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec Hitlera
52. omawia formowanie się centralnego ośrodka władzy państwowej – od październikowej deklaracji Rady Regencyjnej do „Małej Konstytucji”
53. charakteryzuje skalę i skutki wojennych zniszczeń oraz dziedzictwa zaborowego
54. przedstawia proces wykuwania granic: wersalskie decyzje a fenomen Powstania Wielkopolskiego i powstań śląskich (zachód) – federacyjny dylemat a inkorporacyjny rezultat (wschód)
55. przedstawia proces wykuwania granic: wersalskie decyzje a fenomen Powstania Wielkopolskiego i powstań śląskich (zachód) – federacyjny dylemat a inkorporacyjny rezultat (wschód)
56. opisuje wojnę polsko-bolszewicką i jej skutki (pokój ryski)
57. omawia formowanie się centralnego ośrodka władzy państwowej – od październikowej deklaracji Rady Regencyjnej do „Małej Konstytucji”
58. charakteryzuje ustrój polityczny Polski na podstawie konstytucji marcowej z 1921 roku
59. omawia kryzys demokracji parlamentarnej w Polsce – przyczyny, przebieg i skutki przewrotu majowego, opisuje polski autorytaryzm
60. rządy sanacji, zmiany ustrojowe (konstytucja kwietniowa z 1935 roku)

61. przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (system sojuszy i politykę równowagi)
62. charakteryzuje społeczną, narodowościową i wyznaniową strukturę państwa polskiego
63. podaje najważniejsze osiągnięcia [...] naukowe Polski w okresie międzywojennym
64. omawia skutki światowego kryzysu gospodarczego na ziemiach polskich
65. ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej, a zwłaszcza powstanie Gdyni, magistrali węglowej i Centralnego Okręgu Przemysłowego
66. podaje najważniejsze osiągnięcia kulturalne i naukowe Polski w okresie międzywojennym
67. przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej (system sojuszy i politykę równowagi)

68. charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec Hitlera

69. wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop– Mołotow

KLASA VIII

CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

1. charakteryzuje położenie międzynarodowe Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej
2. opisuje i omawia etapy wojny obronnej i wskazuje na mapach położenia stron walczących
3. podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np.: obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, obrona Warszawy, obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, bitwa nad Bzurą
4. przedstawia oraz sytuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne)
5. przedstawia oraz sytuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne)
6. wyjaśnia przyczyny klęski państw Osi
7. charakteryzuje politykę Niemiec na terenach okupowanej Europy; przedstawia zagładę Żydów i eksterminację innych narodów; zna przykłady bohaterstwa Polaków ratujących Żydów z Holocaustu
8. przedstawia oraz sytuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne)
9. wyjaśnia przyczyny klęski państw Osi
10. przedstawia oraz sytuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne)
11. wyjaśnia przyczyny klęski państw Osi
12. przedstawia oraz sytuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne)
13. wyjaśnia przyczyny klęski państw Osi
14. wymienia główne decyzje konferencji Wielkiej Trójki (Teheran, Jałta, Poczdam)

15. przedstawia bezpośrednie skutki II wojny światowej, w tym problem zmiany granic i przesiedleń ludności
16. porównuje założenia i metody polityki niemieckiej i sowieckiej w okupowanej Polsce
17. wymienia przykłady zbrodni niemieckich i sowieckich (Palmiry, Katyń, kaźń profesorów lwowskich)
18. przedstawia okoliczności powstania i omawia działalność rządu RP na wychodźstwie
19. umieszcza w czasie i przestrzeni działania polskich formacji na różnych frontach i obszarach toczącej się wojny
20. przedstawia politykę mocarstw wobec sprawy polskiej w czasie II wojny światowej
21. charakteryzuje polityczną i militarną działalność polskiego państwa podziemnego, w tym formy oporu wobec okupantów
22. charakteryzuje politykę Niemiec na terenach okupowanej Europy; przedstawia zagładę Żydów i eksterminację innych narodów; zna przykłady bohaterstwa Polaków ratujących Żydów z Holocaustu
23. porównuje założenia i metody polityki niemieckiej i sowieckiej w okupowanej Polsce
24. wymienia przykłady zbrodni niemieckich i sowieckich ([...] Zamojszczyzna)
25. wyjaśnia przyczyny i rozmiary konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich
26. przedstawia okoliczności powstania i omawia działalność rządu RP na wychodźstwie
27. umieszcza w czasie i przestrzeni działania polskich formacji na różnych frontach i obszarach toczącej się wojny
28. przedstawia politykę mocarstw wobec sprawy polskiej w czasie II wojny światowej
29. wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki wybuchu powstania warszawskiego oraz ocenia postawę aliantów i Związku Sowieckiego wobec powstania
30. umieszcza w czasie i przestrzeni działania polskich formacji na różnych frontach i obszarach toczącej się wojny
31. przedstawia okoliczności przejęcia władzy w Polsce przez komunistów (rola Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego)
32. charakteryzuje bezpośrednie skutki II wojny światowej, wyróżniając następstwa polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe, z uwzględnieniem powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych

33. wyjaśnia przyczyny i skutki rozpadu koalicji antyhitlerowskiej oraz opisuje początki zimnej wojny
34. wskazuje na mapie państwa NATO i Układu Warszawskiego, charakteryzując oba bloki polityczno-wojskowe
35. opisuje okoliczności powstania NRD i RFN
36. wymienia konflikty doby zimnej wojny, [...] omawia skutki blokady Berlina [...]
37. omawia sytuację w ZSRR i państwach jego strefy wpływów z uwzględnieniem wydarzeń na Węgrzech w 1956 roku:
38. wymienia konflikty doby zimnej wojny, w tym wojny w Korei:
39. omawia przemiany w Chinach po II wojnie światowej
40. określa przyczyny, umieszcza w czasie i przestrzeni procesy dekolonizacyjne i ocenia ich następstwa
41. opisuje przebieg konfliktu na Bliskim Wschodzie
42. wymienia konflikty doby zimnej wojny, w tym wojny w Korei, Wietnamie i Afganistanie i omawia skutki blokady Berlina i kryzysu kubańskiego
43. charakteryzuje przemiany społeczno -polityczne w Europie środkowo - wschodniej w latach 1989-1991
44. przedstawia cele i główne etapy rozwoju Unii Europejskiej
45. opisuje najważniejsze przemiany kulturowe i społeczne po II wojnie światowej
46. przedstawia okoliczności przejęcia władzy w Polsce przez komunistów (referendum ludowe, wybory w 1947 roku)
47. charakteryzuje postawy Polaków wobec nowych władz ze szczególnym uwzględnieniem oporu zbrojnego (żołnierze niezłomni [wyklęci])
48. omawia system terroru stalinowskiego w Polsce i ocenia jego skutki
49. przedstawia przemiany ustrojowe, gospodarczo - społeczne i kulturowe w okresie stalinizmu
50. charakteryzuje postawy Polaków wobec nowych władz ze szczególnym uwzględnieniem oporu zbrojnego (żołnierze niezłomni [wyklęci])
51. przedstawia przemiany ustrojowe, gospodarczo - społeczne i kulturowe w okresie stalinizmu
52. omawia system terroru stalinowskiego w Polsce i ocenia jego skutki
53. charakteryzuje postawy Polaków wobec nowych władz ze szczególnym uwzględnieniem oporu zbrojnego (żołnierze niezłomni [wyklęci])
54. omawia system terroru stalinowskiego w Polsce i ocenia jego skutki
55. wyjaśnia przyczyny i skutki poznańskiego Czerwca 1956 roku oraz znacznie wydarzeń październikowych 1956 roku

56. opisuje system władzy w latach 60. [...] w PRL i formy uzależnienia od ZSRR
57. – charakteryzuje realia życia społecznego i kulturalnego z uwzględnieniem specyfiki czasów gomułkowskich
58. przedstawia i sytuje w czasie różnorodność przyczyn kryzysów społecznych 1968, 1970 [...] i ich konsekwencje
59. wyjaśnia znaczenie roli Kościoła katolickiego dla stosunków politycznych i społecznych
60. przedstawia i sytuje w czasie różnorodność przyczyn kryzysów społecznych w latach 1968, 1970, 1976 i ich konsekwencje
61. opisuje narodziny i działania opozycji politycznej 1976– 1980
62. wyjaśnia przyczyny i następstwa strajków sierpniowych w 1980 r.
63. charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność”
64. wyjaśnia przyczyny wprowadzenia stanu wojennego, opisuje jego przebieg i konsekwencje
65. przedstawia postawy Polaków wobec stanu wojennego, fenomen oporu społecznego
66. przedstawia rolę Jana Pawła II i ocenia jego wpływ na przemiany społeczne i polityczne
67. wyjaśnia przyczyny zawarcia porozumienia Okrągłego Stołu, przedstawia jego głównych uczestników i opisuje postanowienia
68. opisuje kluczowe przemiany ustrojowe w latach 1989– 1997
69. charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne, gospodarcze i kulturowe lat 90
70. wyjaśnia przyczyny napięć społecznych
71. przedstawia i sytuje w czasie i przestrzeni proces rozpadu Układu Warszawskiego i odzyskanie suwerenności przez Polskę
72. opisuje kluczowe przemiany ustrojowe w latach 1989– 1997
73. charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne, gospodarcze i kulturowe lat 90.
74. wyjaśnia przyczyny napięć społecznych
75. wyjaśnia przyczyny i znaczenie przystąpienia Polski do NATO w 1999 r.
76. wyjaśnia przyczyny i znaczenie przystąpienia Polski do Wspólnoty (Unii) Europejskiej w 2004 r.
77. opisuje najważniejsze przemiany kulturowe i społeczne po II wojnie światowej

